

Mahjas Weefis.

Ar pašča wifuschehlga augsta Reifara wefleschanu.

29. gada-

gabjums.

Mahjas Weefis isnahk weenreis pa nedetu.

Maksa ar peesubstichanu par pasi:
Ar Peelikumu: par gabu 2 r. 35 L.
beļ Peelikuma: par gabu 1 " 60 "
Ar Peelikumu: par 1/2 gabu 1 " 25 "
beļ Peelikuma: par 1/2 gabu " 85 "

Maksa beļ peesubstichanas Riga:
Ar Peelikumu: par gabu 1 r. 75 L.
beļ Peelikuma: par gabu 1 " " "
Ar Peelikumu: par 1/2 gabu " 90 "
beļ Peelikuma: par 1/2 gabu " 55 "

Mahjas Weefis teel isdods sestdeenahm no plsti. 10 fahlot.

Maksa par flubinaschanu: par weenos flejas smaltu rakstu (Petit)-rindu, jeb to weetu, ko tahda rinda eenem, maksa 8 kap.

Nedabzija un ekspedizija Riga, Ernst Plates bilshu- un gramatu-bru- latoru un burtu-leetuwe pee Wehtera basnizas.

Wahbitats. Jaunatans sinas. Telegrafa sinas. — Gelfshemes sinas: Riga. Pilsehtas tirgošanas walde. No Dinamides. No Kaufas. N. Behtim. Jelgawa. No Kaufas. No Stelpe. Leepaja. Plestawa. Lombowa. Krima. Karse. — Abrsemes sinas: Politikas pahrskats. Marjela. Anglija. Egipte. Kina. — Par pilsehtas un aprinka polizijas soda waru. Kursemes krebiteedrida un mahju pahrooshana. — Peelikuma: Konterbandneeku gals. — Graudi un seedi.

Jaunatans sinas.

Rigas Latv. beedriba scho swehtdeenu, 6. maja deena, swinehs Reifariskas Augstibas, muhsu Ironamantineeka, Nikolaja Melkandrowitscha pilngabibas swehtkus ar swehtku uwertiru (Kuznys za uapa), swehtku prologu, kas farakstits un tiks lasits no Rig. Latv. teatra wadona Adolf Allunana lga, ar Kreewu tautas luhgichanu, dseedata no Rig. Latv. dseedataju lora, tad ar swehtku israhdi „Sahdschu dakteris“, leela komiska opera 2 zehleends. Pehz pabeigtas teatra israhdes buhs kara musikas konzerts. Beedribas nams buhs illuminets. N. schihs ihfas sinas redsams, ka scho swehtku swineschana buhs leeliska. Schi swehtku israhde buhs beidsama schini teatra fesona, un schini israhde teatra draugi dabuhs beidsamo reisu redset muhsu komiku J. Feila lgu, kas no muhsu skatuwes atwadidamees, atstahj Rigu. Feila tunga nopelnus muhsu teatra leeta eewehrodama, Rig. Latv. beedribas preelshneeziba schihs swehtku israhdes skaidru eenahkumu atwehlejuse komikam J. Feila lgam.

Teatra draugi, kas Feila tungu eemihle- juschi, nekawesees atnahkt us teatri, lai wimu beidsamo reisu redsetu.

Par Zgaunu fugneezibas beedribas „Lindas“ lihdschinigo darboschanas „Gesti Postimees“a jaunaka numura pehz „B. W.“ tullojuma stahw diwi garaki raksteeni, weens no redal- zijas pufes un otrs eesuhits no kahda beedribas akzionara. Pirmā raksta faturs ir schahds: No waldbibas apstiprinatae beedribas statuti noteiz beedribu tilai par fugneezibas beedribu. To nekad newajadseja aismirst. Beedribai wajadseja apgahdat tildaudj lugu, zil ween eespehjams; bet ihpashchi winai Zgaunu paschu semē wajadseja list buhwet lugs, buhwetajeem wajadseja buht Zgau- neem un buhwes waditaju ataignat no So- mijas, kad Zgaunu starpa tahds nebuhtu bijis atrodams. Zaur to wairak Zgaunu buhtu dabujuschchi darbu un nauda paliktu eelshsemē; beedribas lugi buhtu isnahkuschchi daudj lehtati un „Lindas“ un Zgaunu tautas

wahrds us pasaules juhrahm buhtu tizis flawens. Par naudas truhkumu nebuhtu bijis jabaidahs, jo beedribai eemakats wairak ne la 311,000 rublu leels kapitals. Kad katris lugs zaur zaurim buhtu makfajis kahdi 10,000 lihds 12,000 rublu, tad wina buhtu warejuse eegahdat kahdus 20 lugs un kahdi 100,000 buhtu atlikuschees preelsh pretschu pahrdotawu eetaisehm. Par lugu kapteineem un matroscheem warejuschi buht tilai Zgauni, kahdu wairs naw truhkums, jo ihsti daudj Zgaunu kalpo us Kreewijas lugeem un pat Latweeschu fugneezibas beedriba peenehmuse weenu Zgauni par sawa luga kapteini. Bet „Lindas“ beedriba peenehmuse Norwegeeti par sawa pirmā luga kapteini, lursch wifus Zgaunu matroschus aisdina no luga un brauzā ar to, kur un la pascham patizis, pelnu eebahsdams sawā fulē un beedriba wimu, la ahsemneeku, newar dabut pee atbildibas par luga sliktu wadi- schanu. Ja ar til leelu luga flaitu beedribai buhtu jabaidahs par wedamo pretschu truh- kumu, tad ar atlikuscheem 100,000 rubleem wina ari buhtu warejuse eetaisit pa Zgaunu semes pilsehtahm kahdas 15 pretschu nolik- tawas un pahrdotawas, kuwahm ahsemju prezes peewedot un no winahm fapirklos eelshsemes raschojumus us ahreeni aiswedot, lugeem buhtu bijis deesgan darba. Pretschu pahrdotawas buhtu wajadsejis ihret, bet no mahju un spihkeru pirlschanas pawisam at- turetees; tad par pahrdotahm prezhem beedribai alash buhtu eenahkuse nauda preelsh darischanu turpinaschanas, jo pee lahrtigas darboschanahs wifa Zgaunu tauta ar preeku buhtu pirkuse sawas wajadshibas „Lindas“ pahrdotawas. Tahda wihse beedriba buhtu eeguwuse flawu un spehku un buhtu bijuse par swehtibu Zgaunu tautai un semei. Bet nu beedribas waditaji besprahitigi isdewuschchi wifu leelo kapitalu par diwi slikteem un dahrgi aismakateem lugeem un muhru na- meem un spihkereem, zaur ko beedribai notifa tilai leeliska flahde. — „Bet kas nu darams?“ tā katris beedribas akzionars waiza. Us to warot atbildet tilai to, ka beedribai wajagot gahdat prahitigus un leetas pratejus wadi-

tajus, raudsit eeguhnt naudu preelsh daris- chanu turpinaschanas un tā zenstees islabot fahpigi fahjstamu robu. Ir dsirdams, ka beedriba sawu Terbatā pirto leelo namu gribot pahrdot. Tas ari buhtu prahitigi, jo zaur to wina tiftu pee naudas. — Otris raksteens isflaidro, zil neprahitigi „Lindas“ waditaji darbojuschees, un ar flaitkeem pee- rahda padarito flahdi. Wifa flahde istaisot 33,431 rbf. 2 kap., no kuras summas 18,764 rbf. 22 kap. pehz statuteem norakstiti par lugu un ehlu dilshanas kapitalu, un 9920 rbf. 20 kap. paspehleti zaur neprahitigu procentu makfajchanu; jo beedribas dibinataji nogul- dijuschchi eemakato kapitalu bankas us teloschu rehkinu par 3 proz. un makfajuschchi dalib- neekeem 5 procentes. 30. aprili notisshot akzionaru fapulze, kura laikam nospreedisshot, ka lihdschinige, pa leelalai dakai atstahdi- natee waldes lozelli par nepareiseem darbeem jafanz pee likumigas atbildibas, un apspree- dishot, kas buhtu darams, lai beedribu waretu glahbt no isnihlschanas.

Schitomira, Schihda Gla Lifa dshwofli, polizija 17. aprili usgahjuse — tehjas fa- brikaziju wifas krahās, pee kam pats meistars, Elis Lifaks, tizis apzeetinats. Utrada pulku banderohu, ar firmu „Товарищество братьев Поповых“, daudj tahs paschas firmas plombu, „familijas tehjas“ etiketes un pil- nigu eetaisi preelsh tehjas krahoschanas. Ari atrada maisds wairak la 2 pudus wina fa- brizeta tehjas.

Telegrafa sinas.

Peterburgā, 3. majā. Awises stahsta, ka peenahkoschās weetas eesuhinats jautajums par strahdneeku peenemschanas likuma pah- grosichanu, jo laukfaimneeki suhdsotees par to, ka peenemtee strahdneeki weenmehr lauschot nolihgumus.

Kahirā, 2. majā. No Suakimas fino, ka Demans Digma wakar usbruka wairak ziltim, kas Angeem ir draudfigas. Schihs behga, atstahdamas krituschos zilwefus un lopus eenaidneeka rokās.

Geschiedes firmas.

Riga. Par to jaw ilgaku laiku nodomato, Maskawas Mr. Riga buhwejamu Lutera tizigo basnizu „Ztg. f. St. u. L.“ pasneedi schahdas sinas: Scho jaunbuhwejamu basnizu nosauks Pahwila basnizu, winas buhwešana drihs jahschotees. Mahloscha 1885. gada rudenī jaunā basniza buhs apalsch jumta un 1886. gada rudenī buhs basniza til tahku gatawa, la wina warehs kalpot sawam noluhkam. Muhrneeka darbus pee jaunbuhwejamu basnizas usnehmees muhrneeku meistars, Bartsch lgs.

No Rigaš wezala polizijmeistara, palkawneeka Starow kunga, isfinots schahds isfinojums:

6. maja, la Reifaciskās Augstības Tronamantineeka Zesarewitscha pilngadības swehtēds, ir atkants, namus un eelas gresnot Kreewu slagahm, fastahwoščahm is trim — baltas, filas un farlanas krahfas — slejahm un wakarā illuminet.

Pilsētas tirgošanas walde pasihstamā zuhku gatas leeta atfinuse ahrstu, kas zuhku galu apskatija un tani bij atradis putrainus, par wainigu un nospreeduse, la tam ja-atlihdina wisa slahde, kas gatas pahrdewejam notifuse.

(B. B.)

Baltijas politehnikas architektu nodata stipri tiks paplaschinata: eerihkos otru architekturas profesoru; par architekturas otro profesoru eezelis J. Kochs, lihds schim ahrlahrtigs profesors pee politehnikas Pragā. Sihmeschanas skolotajs, akademiks Marks, nu strahdahs tilai pee politehnikas, ta la sihmeschanas mahziba preekschskola pahrees us akademisko mahstleneeku, tehlotaju Dslaru Zelfto.

Widsemes Interistai konsistorijai preeksch Lutera kapitāla lihds 27. aprilim eemalfats pa wisam 30,630 rbl. 7 kap.

Sarlandaugawā, la eelsch „Rig. Ztgas“ lasams, esot kahds wihrs, kas weenu no saweem behrneem pee sawas kreifahs kruhtis sikhdijs. Schis wihrs issazijis, la labprahst atkautot ahrsteem, wina pahrphehtit.

No Dinamides raksta „Rig. Ztgai, la festdeen un swehtdeen tur ar latru dselšzela brauzeenu eeradees prahws pulks swehtdeenas drehbēs gehrbtu, la rahdijees, strahdneeku lahrtai peederofschu zilweku, ar grahamatahm pilditahm ahdas taschahm. Tee esot baptistu draudschu representanti is Kursemes un Widsemes un is Rigaš, kas tur sapulzejotees us konferenzi. Konferenze wilkschotees wefelu nedeku.

Rasako Widsemes pilsētu hipoteku beedriba, kuras statuti 6. martā sch. g. no finansministra apstiprinati, atklahschot sawas darischanas tilai tad, ja gada laika ne masat la par 200,000 rbl. Eihlu-sihmju buhschot peeprafits; zitadali beedriba buhschot usflatama par nepastahwošču. Eihlu-sihmes tilschot isdotas 100, 500 un 1000 rubl. leelumā. Naudas aifnehmejeem jamaksa 6. proz. par Eihlu-sihmes kapitālu, 2/5 proz. preeksch waldes isdoschanahm un 3/5 proz. preeksch parahda beldešanas, kopā 7 proz. no aifnemtahs summas. Us muhra nameem wareschot dabut lihds 3/5 un us koku nameem — lihds 1/2 no takfetās nama wehrtības.

No Kaufas. Kaufeneeschi pehen eepirka mahjas dahlderī a 225—240 rbl. Ismasfashchana bij noteikta preekschkontraktā us 26 gadeem, un proti schahdā wihse; kredit-

beedribas parahds janomaksa ar 6 proz. un muischas parahds ar 7 proz. Schahdā wihse gan zerejahm ismaksat, bet nu mums gadijahs sawadi nosazijumi, pehz teem jamaksa prozentes papreekschu un kapitāla nomakfashchana noteiktās leelafās summas. No 25. aprila sch. g. palikam par gruntneekem, bet 1. martā jaw pagebreja prozentes; ari ritereschafes nauda mums teel prafita, un desetinu makfashchana jaw februarī tifa no walsts nemta, kuru wehl wjadseja muischai maksat.

Mudsi par seemu gan bij wefeli istahwejuschi, bet ilgi pastahwoščahs seemela wehisch un weenmehrigās naktis salnas rudus ihpaschi pleena un mahla semē dikti maitaja. Ja no tagadejā leetus un siltatā laika ne-atpirgs, tad jazer us plahnu raschu. (B. S.)

Is Behsim raksta „Rig. Ztgai,” la nakti no 23. us 24. aprili tur usnahzis bahrgs pehrkona gais ar leelu auku un stipru leetu.

Zelgawas neglihtais tirgus plazis, la „Mit. Ztgā“ stahsta, nu dabujot pa wisam zitadu, jaulaku isflatu. Smirdoschahs rinsteles esot pasuduschas; ap plazi apfahrt, gar nameem teelot asfalteti trotuari taisiti un ar leepahm nodehstiti.

No Bauklas. Kahds „Pee Breescha“ firmas ihpaschneeks kahdas nedekas atpafat ir ar wairaf la 30 tuhstoscheem rublu aiflaidees lapās. Schis „Breescha“ firmas ihpaschneeks bij kahda nabaga wihra dehls, kuresch Riga dsihwodams bij kahdu masuminu naudas eekrahjees, ar kuru tas schoseem Bauflā atnahzis eefahka warenaš scheftes taisit. Tas Bauflā atnahzis eerikteja linu spehkeri, peenehma ustuptschus, kuri leeliski linus uspirka. No eefahkuma deesgan labi gahja schim plaschajam weitalam, jo linus tikpat la ar twaihu spehku dsina pee spihkera. Naudinas ari netruhta, ko par uspirktajeem lineem samaksat. Bet wehlatu linu gan peenahza la no eefahkuma, tilai naudina rahbijahs truhkums. Tas linu pahrdewejeem kahdu masuminu ismaksaja, dascham nemaf, ar to teikschanu, lai zitu naudu usgaidot, jo schis latru stundu gaidot us naudas atnahlschonu. Bet no kureenes? Weidsot tas sahla no Bauklas bagatalajeem kaufmaneem naudu aifleenet. Ir pat no kahdahm trim bankahm tas labas summas aifseeneja, kur nu sinams daschi faimneeki par to apgalwoja, itin nemaf ne-apzerebami, waj kahdu reis pascheem nawa par „Breescha“ firmas ihpaschneeku galwotas summas jafamaksa. Lai nu gan beidsot daschadas wehstis tifa par „Breescha“ firmu ispaustas, tomehr daschi palaidahs us „Breescha“ firmas godprahribu un atdewa sawus linus bes naudinas. Bet kad nu tas labas summas bij eekaseerejis, weda tas sawus eepirkos linus pahrdot us Rigu, kur tas linus pahrdodams pats ari pasuda. Kahdas nedekas pagahja, bet „Breescha“ firmas ihpaschneeks nerahdahs. Naudas prafitaju bij deesgan, makfataja neweena, ta la beidsot polizija sahla pehz „Breescha“ firmas ihpaschneeka Schwigul lga mellet. Bet wifas mekleschanas ir lihds schim israhbijuschahs weltigas. Nu gan suhrojahs kaufmani par sawu aifleenetu naudinu, linu pahrdeweji par saweem lineem, ko tee bes naudas ir atdewuschu, galwotaji par galwotahm summahm, kas teem nu ir jafamaksa par „Breescha“ firmas ihpaschneeku. Dascham labas summas ir jafamaksa, jo kahdeem diweem faimneekem un woenam melderim isnahf-

katram pa tuhstoschu rublu samaksat. Bet ko lai nu dara? wifis ir par wehlu. Par apmeerinaschonu lai nu wifis, ta naudis aifdeweji, la linu pahrdeweji un galwotaji peeteel ar tahm 30 birlawahm linu, kas wehl spihkeri ir atlikuschees. Bet kad nu aprehkina leelo parahdu, kas sneedsahs pahrat par 30 tuhstoschi rubteem, tad no atlikuschajeem lineem isnahf tilai katram kahds masuminsch.

(Latw.)

No Krona-Bezmuishas (Neuguth), Bauklas apr. Schahs muischas eedfihwotaji loti fahbaiditi, jo schini pawafari jaw diwas reises ap pufnakti iszhelees ugunsgrahks wifus no meega istrauzeja. 26. februarī nodega muischas rija, kura atradahs labi daudis nekultas labības un daschas faimneezības maschinas. Eshu lihds nekultot, kura bij apdroshinata, slahde arendatorim K. Rosenberga kungam sneedsahs lihds 1400 rubteem. Rija wairaf nedeku no weetas uguns nebija turets.

8. aprili atkal ap pufnakti, iszehlās uguns muischas kalpu stahds. Uguns nebija apslahpejama, nebi ari lopi glahbjami; tadeht wifis zentahs glahbt netahf stahwoščo linu tirgotaja mahju, us kuras spihkera uguns dsirksteles krita. Stalki pa leelalai dafai bij nodeguschu, ta la wairs nelas nebij bihstams, kad atkal no janna uguns iszehlās sikhtrigotaja Schihda Thala stalli. No stalka uguns la ar ihpaschu spehku ahtri pahrgahja us tirgošanas un dsihwojamu mahju. Kaut gan mineta Schihda stallim la ari tai otram ehkai bij loka jumti, tad tomehr nebij eespehjamis ehlas glahbt. Labi bij, la wehisch durwu pufe puhta, kas, uguns tweitmi aifdsihdams, atlahwa ehla atrodoscho mantu glahbt, kuru pa leelalai dafai esot isglahbuschi. Ziglahbtā manta takfeta apalsch 2 tuhstoschi rublu. Wihu mantu Schihds Tahls apdroshinajis pahrat par 22 tuhstoschu rublu uguns apdroshinaschanas beedribā „Nadeschdā“. Kur uguns iszhelees, naw zilwekeem isprotams. Kalpi, jaw ar deenas gaismu lopus apkopuschi, wakarā pee laika dewuschees pee meera, ta tad bes tihshas peelischanas uguns newareja iszettees. Ari brihmums, la Schihda mahja uguns wareja zeltees, jo Schihda mahja no degoscha kalpu stalka nemaf nebij apalsch wehja, bet sahms un wehl labu gabalu. Ja nu pee augschmineteem ugunsgrahkeem tihsha ugunspeelischana buhtu, kas gandrihs ta domajams, tad tomehr ir ne-isprotams, kahds apstahllis wareja laundari flubināt us schahdu ellistu darbu? Arendators K. Rosenberga l. tilai pirmo gadu Bezmuishu walda un tillab no saweem apalschneekem, la ari no faimineem par labu un fatizigu zilweku teel turets. Tadeht atreeschanas eemessis pawifam nebuhtu domajams. Jawehlahs, lai teefahm isdodahs laundaru pehdas atrast, la schi laundā fehla nedabu muhsu apgabala eefalnotees.

(B.)

No Stelpes (Bauklas aprinki). Jaw martā pee mums parahbijahs filts pawafaris, bet drihs atkal pahrdwehtahs saufs un aukts. Seemas fehja gan labi seemu pahrdwehtu, bet zaur pastahwoščeem seemela un austruma wehjeem semkopjeem wifas zeribas atnehma. Tilai ar 15. aprili laiks pahrgrosijahs. Siltums un leetutinsch fehjas un pfawas it manami atspirdsinajis, la, ja atkal nefahf salnot, us labu plaju warehs zeret.

Uf ſchi apgabala ſadſihwi luhlojotees ja-
leegina, ka eſam kaiminu pagasteem pakaf
palikuſchi. Weenigās ſapulzes un preela
weetas ir frogi, kuwi ſche deefgan beefchi
atrodami. Krogd's ſapulzejahs il deenas, bet
it ihpaſchi ſwehtdeenās, jo tad tur ari nereti
dabujamaſ lahdaſ nelahdaſ muſikaſ ſlanaſ
dſirdet. Uf tahdahm deenahm ſadodahs neween
wihriſchki, bet ari ſeewiſchki, it ihpaſchi jaunaſ
meitaſ nedrihſti truhkt. Nu teel danzots un
dſerts. Brihſcham fazetahs kildas ir pat
nereti kauſchanahs, tā ka galā pee daudſeem
noteel pehz jaw paſiſtamahs tautas dſeef-
minas wahredeem: apdſer godu, apdſer mantu,
apdſer daitu augumin. Naht nomaſ mal-
faſchanaſ laikſ, daſchſ neſina, tur nandu
nemt, ſola waj neſin zil leelus augluſ, ſad
tikai nandu dabu. Wezaki behrneem mahju
atdodami, zereja pehz grubteem publineem
wezuma deenas meera pawadit, bet loti pee-
wihlahs. Behrni labaf daſchu rubliti frogā
nodſer, ne ka wezakeem no miſleſtibas dob.
Nedomā miſlo laſitajſ, ka wiſuſ ar minetahm
kluhdahm eſmu apſihmejiſ, nebuht nē! U-
radiji Stelpes pagasta ari labu daku kreetnu,
wiſadā ſinā preeſchſihmigu zilwelu. Bet kad
pret neſahlehm eſmu ſahziſ karot, tad eſmu
tai noluhkā, lai neſahleſ kweeſchus ne-ap-
mahktu. Zeru, ka itweens ſapratigſ ſchihſ
rindinaſ laſijis mani ne-uſluhkoſ par eenaid-
neeku, bet par draugu, jo ne-eſmu ſawuſ
tauteeſchus gribejiſ eemidſinat winu kluhdāſ
bet uſmodrinat, lai peenem labas preeſch-
ſihmeſ un pee-aug iſglihtibā un godā.

M. D.

No Stelpes. Schini pawafari muſhu pa-
gaſtā wairaf ſahdſibas notikuſchāſ. St...
ſaimneekam iſſaga wairaf maiſu labibaſ iſ
rijāſ. Sagliſ neſinamſ. R. ſaimneekam,
paſcham mahjāſ ne-eſot, iſſaga: lehzaſ, gatu,
tauſuſ un ahdu. Sagli otrā deenā pee-
nahza un atrada wiſu ſagto mantu. Sagliſ
L., kaħdſ ſchejeeneſ kareiwju mahjāſ ap-
dſihwotajſ, tagad atrodahs Jelgawaſ zee-
tumā. M. ſaimneekam iſſaga, pehz wina
iſteikſchanaſ, 70 rubluſ iſ galda ſchuhp-
lahdeſ, atſlehga nebij maitata, bet galda
wirſuſ uſ augſchu pazeltſ, zaur to wareja
ſchuhplahbi, beſ atſlehgſchanaſ iſwilt. Do-
maſ tuhdaſ krita uſ drehbneela mahzkeem,
kaſ tur ſtrahdaja, un taħſ ari nebij mal-
digāſ. Pehz ilgalāſ tirdiſchanaſ weenſ pee
teefāſ iſteiza, ka eſot panehmis 60 rbl.,
turklaht apſihmedamſ weetu, tur nandu
ſlehpis. Wiſſ tika atraktſ pehz iſteikſchanaſ.
Kad nu pehz M. ſaimneela uſdoſchanaſ
10 rublu wehl truhka, ari otriſ mahzkeeliſ,
kuwi tā lihdwainigu domaja, tika tirditiſ,
bet taſ paſtahwigi leedſahſ. Gan noſuhtija
pee piſteefāſ deht tahtal-tirdiſchanaſ, bet
tapa atkal ailaiſtſ.

Ziſtſ ſaimneekſ lahda ſchejeeneſ frogā
kreetnu duhſchu eetaiſijis, tā ka beigāſ beſ
ſamanaſ paliziſ. Wehlaſ pee apſinaſ nah-
damſ, atjehdſeekſ, ka maſ ar wairaf ne tā
ſimtiſ rubteem pahrgahjiſ zita ihpaſchumā.
Gan jautajis pehz ſaudejuma, bet beſ ſekmeſ.
(B.)

Krona Birzawaſ Dardazu mahjāſ ſweht-
deenu, 25. martā, paſuda 2 gaduſ wezſ Schih-
denſ, kaſ ar ſawu wezako brahli bija iſgahjiſ
ſehťā paſtraidit. Wiſaſ melkeſchanaſ lihdiſ
ſchim palikuſchāſ beſ ſekmeſ. Kad tanī paſchā
laikā tur lahda Tſchiganeete ſtaigajuſe apſahrt

dahwanaſ laſidama, tad domā, ka wina behrni
noſagufe.

Leepaja. Sche diwi Schihdi iſdarijuſchi
loti iſweizigu krahpſchamu, proti, luhguſchi
Leepajaſ dſelſſzeta preiſchu-ſtanzijaſ preeſch-
neeku, lai teem atwehl partiju weza kapara
nokraut uſ platformaſ pee tulles ſleedehm,
bet newiſ paku mahjā. Stanzijaſ preeſch-
neekſ, apluhlojiſ fakturu, kura bijuſchāſ uſ-
ſihmetaſ 46 muzāſ weza kapara un winu
ſwaraſ, atwehlejiſ to darit, bet turklaht uſ-
dewis lahdam dſelſſzeta eerehdnim, lai pee
kapara eelahdeſchanaſ wagonā taſ pahrlleezi-
najaħſ, waj uſdotaiſ kapara ſwaraſ ari pareiſſ.
Bet Schihdi pratuſchi eerehdni atturet no
kapara ſwara kontroleſ un iſdarijuſchi uſdoto
46 muzu kapara eelahdeſchanaſ beſ eerehdna
klahtbuhſchanaſ. Pehz tam tee nogahjuſchi
pee zeta eerehdna, pawehſtidami, ka wagonſ
peelahdets, un eerehdniſ ari wagonu tuhlin
aiſſehgelejiſ. Pehz tam wagonſ noſuhtitiſ
uſ Warſchawu. Par nelaimi, waj laimi,
Kofchedardſ wagona aſſ ſamaitajuſehſ, tā
ka wagonu wajadſejiſ iſ wilzeena iſnemt un
prezi pahrkrawat zita wagonā. Un te nu
iſrahdiſeekſ, ka wagonā tikai 2 muzinaſ kapara,
ne pilnuſ 20 puduſ ſmagāſ. Schihdi bija
gan uſdewuſchi 46 muzinaſ (600 pudu) ka-
para, bet eelahdejuſchi tikai 2 muzinaſ. Sa-
protama leeta, ka ne-uſtizamāiſ Leepajaſ
dſelſſzeta eerehdniſ, kuwam lahdeena ſwara
pahrluhloſchanaſ bija uſdota, paſaudeja weetu.
Schihdi turpretim jaw pee laika bija aiſlai-
duſcheekſ lapāſ, pehz tam tad uſ preiſchu
ſihmeſ bij aiſnehmufcheekſ kreetnu ſummu
naudaſ.

Par noſeegumeem, kaſ paſtrahdati no Kreewu
kareiwem 1882. gadā, laſamaſ jo plaſchāſ
ſinaſ, no kuwam daſchāſ ſche lai paſneedſam:
Sodu, kaſ no kawa-teefāſ uſlikti 1882. gadā,
wiſpahrigi labu teefu wairaf, ne tā 1881.
gada ſodu. Turkeſtanaſ, Garkowaſ un Kau-
kaſſijaſ kawa eezirkni noſeegumu bij maſaf, ne
tā Peterburgaſ, Kaſanaſ un Riht-Sibirijaſ
eezirkndſ. Ofizeeri ſoditi deht uſtizetu nandu
iſſchlehrſchanaſ 32, deht uſbrukuma zitu dſih-
wibaſ, godam waj weſelibai 24, deht diſzipl-
linaſ pahrlahpuma 20, deht walts apwai-
nojuma waj uſbrukuma 20 un deht iſbe-
guma waj patwariga garniſonaſ atſtahjuma
15 reiſeſ. Apakſchkareiwju noſeegumi pa
leeliſkai datai ſaſtahw no ſahdſibahm (5127
reiſeſ), zitadi ofizeereem lihdiſigāſ leetaſ.
Kawa-teefa pawifaſam noteefaja 111 ofizeeruſ
un 13,328 apakſchkareiwjuſ. Loti leeli ſkaiti!
Weena data ſaldatu tika nodota diſziplinar-
bataljondſ, tur deenaktſ loti ſtingrſ, bet ari
loti leetderigſ. Gruhtuſ noſeedſneekuſ ſuhtija
uſ kara kaſnraktuwehm Uſt-Kamennogorſkā,
tur 1. janwari 1883 bij 293 wihri. No-
teefato ſaldatu leelalā data uſ 1—4 mehne-
ſcheem nahza kawa zeetumdſ, lahdi atrodami
Peterburgā, Maſkawa, Warſchawa, Riġā un
Kronſchjata. Tur winuſ pa weenam ſchirtuſ
tura zeetumā, no kam loti bihſtahſ. Schihdu
noſeedſneeku leelſ daudſumſ, kaſ laikam tadeht
tā ir, ka no Schihdeem pa leelakai datai
tikai wiſnabadſigakee un garigi wiſwairaf pa-
nihtuſchee teel nonemti ſaldatōſ, turpretim
bagataku Schihdu tur loti maſ atronamſ.

Wehſtule iſ Kownaſ. Kaħdſ jaunſ ſmuſkſ
zilwekſ, kuwſch eedſihwo Kownā, lahda wa-
kara bij uſluhdſiſ daudſ weefu pee ſewim,
kuwſ winſch labi uſnehma, bij danzofchana
un dahrga wakara maltite. Wina draugi

ſcho waizaja: to ſchiſ wakaraſ noſihme? jo
nelad winſch ſchahdu wakaru nebij iſrihlojiſ,
lai gan wina labata to labi ſpehja. Winſch
teem atbildeja: nahloſchā nedelā ap ſcho
laiku to dabuſeet ſinat. Pehz pagahjuſcha
weefu wakara bij ſew ſeeweſchu drehbeſ
apgahdajiſ un taħſ ſew apgehrbiſ, ſawāſ
drehbeſ bij Wiljaſ upes malā noliziſ, par
ſihmi, ka tur noſliħziſ. Tad bij nogahjiſ
uſ ſtanziju, gribejiſ ſew biljeti iſnemt un
tad tahtaf braukt, warbuht pee ſaweem
wezakeem, kuwi eedſihwo Warſchawa. Bet
ſchandarmiſ ir uſmanigſ, taſ bij uſ taħſ
dahmaſ wehribu greefiſ un to tuhlin ziteem
paſazijiſ, ka ta dahma newar wiſ buht
ſeeweetiſ, bet wihreetiſ; biljeti winai ne-
dewa, bet ſahka waizat: no kureeneſ eſot
un uſ kureen ta gribot braukt. Winſch
rebſeja, ka winu nu paſihſt, eegahja dahmu
kambari, panehma ſawu rewolweri un tuhlin
noſchahwahſ. Tad atrada pee wina weh-
ſtuli, to ſaweem wezakeem bij rakſtijiſ, kad
tee warbuht dſirdeħſ, ka winſch ir noſliħziſ,
lai nellauſa, taſ naw teefa. (L. M.)

Pleſkawaſ gubernā, Poſnikowaſ apſahrtne,
dſihwo daudſ Latweeſchu, kuwi ſtarpā atrodahſ
gan leelalā data godigu kauſchu, bet rodahſ
ari taħdi, kaſ ſawam tuwakam uſbruħt ar
prozeſehm, tur nemaſ nebuhtu eemeſliſ, ſahťt
prahwu.

Schini pawafarā muſhu apgabala laikſ
paſtahw weenadi ſauſſ, tur maſ ween kaſ
no augſchāſ nonahť, jaw no paſcha 10. ſe-
bruara ſahťot. Rudſu aſni lihdiſ ſchim ir
weſeli, lai gan rudeni daſchāſ weetas no leela
uhdena palita pahrneemtaſ. Scho rakſta Po-
nikowaſ pagasta ſemneekſ Gorlu zeemā
P. Lubkſ.

Lambowa. Rakſti no 17. uſ 18. aprili
apſagta kureeneſ katedrale, proti no wiſeem
altareem noſagti kruſti, trauki un ziti ſelta
un ſubraba riħti, un iſ naudaſ kaſteſ nauda;
ſlahdeſ lihdiſ 4500 rbl. Wiſa piſſehťa iſtrau-
zeta par taħdu pahrdroſchu ſahdſibu; jo ka-
tedrale atronahſ piſſehťaſ widu gubernatora
namam blaſuſ. Sagli wehl naw peekerti.

Krima. Semes dahrdſiba Krimā aug mil-
ſigā wiħſe, tā ka beidſanraja laikā pa wiſam
grubti atrakt lahdu pehrſamu ſemes gabalu,
kamehr gabuſ peejuſ atpaſaf bija daudſ wairaf
ſemes pahrdeweju, ne tā piſzeju. Agraf
maſaja par to paſchu ſemi tikai 10—12 rbl.
par deſetinu, par kuwi tagad jamakſa 40 un
wehl wairaf rbl. Semes piſzeji ir pa leelakai
datai Wahzeefchi, kuwi rokāſ Simferopoleſ
apgabala ween jaw ir ap 70,000 deſetinu
ſemeſ, uſ kuwāſ tee it eeneſigāſ ſaimneeziſāſ
eeriħlojuſchi. Ari labſ ſlaktſ Jgaumu ſche
nometeekſ un jaw brangi eedſihwojeekſ.

Karſe. No klintſ, uſ kuwa atronahſ Karſeſ
zeetokniſ, 3. martā atſchliħrahſ 2 klintſ
gabali, 6000 pudu ſmagumā, un ſabragaja
triħſ apakſchā eſoſchāſ ehlaſ. Iſ drupahm
wehlaſ iſdabuja ſeewāſ un 24 gabuſ weza
jaunekta lihkuſ; ſchuhpoli gulofchſ behrniſch
bij paliziſ pawifaſam ne-aikartſ.

Mhrſemeſ ſinaſ.

Politikaſ pahrkraſtſ. Wahzijaſ walſtiſ ſa-
pulze ſozialiſtu liſkuma pagawinajumſ pee bal-
foſchanaſ tika peenemtiſ. Birmiſ nobalfojumſ
notika par ſozialiſtu liſkumu, Biſmarkſ bija
gandriħj wiſu partiju lozektuſ, iſnemot ſo-
zialdemokratuſ, pee ſewiſ eeluhdſiſ weefiſāſ,
un leelaka data bija peenehmufe eeluhgumu,

pa dafai domadama, ka notiks lahda politiska pahrunaschana. Bet no politiskas pahrunaschanas netaf ne-ifsahja, jo Bismarck tika bij eeluhdhis fawus weefus, pazeenit tof ar alu un ar ufkofchamo, pafift fchaubigeem liberateem draudfigi uf pleza un apgrubtinat wineem tabda wihfe pretofchanof pret wal-dibu fozialiftu likumu leeta. Sapulzete, kahdi 250 zilweku, fanahja pulkften 8 wakara un ifdsehra lihdf pulkften 12 Bismarckam 3 leelas muzas aluf, apehda to, kaf atradaf uf bufetes un tad lihgfmi dewahf uf mahjahm. Schis weefibaf wakarf atnefa ari gaidamos augluf, jo fozialiftu likumf ifgahja zauri.

Bonapartiftu konfervatiwa dafa, kaf teef wadita no redaktora Kafanaka, pafthawigi apgalwo, ka printfcha Napoleona wezalaif dehlf un mantineekf, prinzi Wiktorf, politifkof un hafnizaf jautajumof zitadi domajot neta wina tehuf, proti ftabwot uf konfervatiwaf pufef. Kad tahdaf walodaf waretu Napoleoneem fahdet pee leelajeem faufchu pulkeem, tad prinzi Napoleonf nefen iffludinajif wehftuli, kura winfch, at-bilbedamf uf kahdaf bonapartiftu komitejaf peeprafijumeem ifflaidro, ka wina dehlam ne-efot nekahdaf wajadfibaf, wehl reifi klaji apgalwot, ka taf ar fawu tehwu ween-prahfigf. Napoleonu zilts arweenu buhfchot leelaf rewoluzijaf panahlumu aifftahwetaji un turpinataji. Schai wehftulei preti Kafanakf gan ufrahda, ka fchis ifflaidrojumf nenahlot no pafcha printfcha Wiktorf, bet no wina tehwa, un tadehf neta nepeerahdot; bet kad prinzi Wiktorf uf to zeefch klufu, tad kaudim tomehr jadoma, ka winfch tam peecrihtot. Printfcham Napoleonam gan nebuhtu grehti, likt ari fawam dehlam prinzi Wiktoram ifflaidrot, ka winfch ir fawa tehwa politifkaf pilnigafif peecritejef; bet prinzi Napoleonf ar fewifchku noluhku patf nekauj fawam dehlam to iffludinat, lai bonapartiftu partijaf konfervatiwa dafa netiftu par dauf fadufmota. Lai prinzi Wiktorf no konfervatiweem bonapartifteem netiku famulfinatf, tad prinzi Napoleonf grib fawu dehlu fuhtit uf ahrefemehm zelot.

Italijaf miniftu partijaf awife „Diritto,“ pahrunadama Bismarcka rumu Wahzu walftf fapulze, ka Bismarcka ufbruzeeni brihwprah-tigahm partijahm un parlamentarifkai wal-dibai efot Italija darifufchi toti nepatihlamu eefpaidu. Bismarcka draudi, muhfchigi karot pret brihwprahfigahm domahm un parlamentarifkahn eefthahdehm, aifkarot ari fchihf eefthahdes zitaf femef. Ja tahdf pateefi efot Bismarcka mehrekf, tad Italijai ne-efot nekahdf eemefflif, ufturet ar Wahziju fabeedribu, Italija nekad nekafufchot tahm no Bismarcka iffazitahm politifkahn domahm pahreet par Alpu kalneem, proti Italija.

Zaunezeltafif Rihta-Rumelijaf generalgubernatorf Kreftowitfchf lihdf fchim bija Rihta-Rumelijaf par generalfekretaru. Waj winfch Bulgarf waj Serbf, naw drofchi finamf, bet wifada wihfe taf ir no Slawu zilts un tadehf naw nef Bulgaru tautiffo zenteenu peecritejef, nefd Kreewijaf pretineekf. Wina preefchahjeif Mele-pafcha jeb Worogidef bija pilnigi pah-greekotf Bulgarif, kaf bija nifnf Kreewijaf eenaidneekf. Zaunafif generalgubernatorf fchim brihfcham eezeltf no Turku waldebaf, un wina eezelfchana wehl apftiprinama no leelwalftim. Bet laifam neweefnf nepretofeef, jo winfch lihdf fchim ifrahdijeef par mehreneu

wihru, un Afturija, kaf wehlejahf zitu generalgubernatoru, tagadeja brihdi nedrihft fadufmot Kreewiju, tadehf ka Bismarck pagehr, lai Wahzija un Afturija rahditu Kreewijai draudfigu gihmi.

Marfeta. Kahdf kugineekf, kaf lihdf ar trihf beedreem ifglahbeef, kad winu kugif nogrima, laidif faweem Leepaja dfihwofcheem wezakeem fchahdu wehftuli, to iffumaf faweem laftajeem atftahftijim. 1. martaf, ta mine-taif kugineekf rakfta, wairf femi newarejam redfet, kad muhfku kugif aif Oporto enkureuf ifmeta. Kugim bija weenaf pufef diwi zaurumi, ka nafi wareja pilnigi eebahft. Mehdf domajam, ka muhfku kapteinif likfchot kugi iflahpit Lifabone, tomehr winfch to nedarija, domadamf, ka muhfku kugim maf lahdiufch un ta tad til dfiki uhdeni nenogrimschot, ka uhdenf fafneegfchot zaurumuf. Muhfku kapteinif bija flimf. 7. martaf mehdf dabujam wehtru, kaf arweenu ftiprakfa palifa. Uhdenf wilnodamf fafneefja zaurumuf un kugu eefchaf eewillahf uhdenf. Mehdf ftahjameef pee pumpjeem, bet drihf manijam, ka kugif uf weenu pufi leelahf. Te uf reif kapteinif if lajtitif ifnahf un faka, kaf daramf, bet wairf wina pawehlef newareja ifpildit. Pehz kahdaf minutes kugif nolilahf uf fahneem. Ef peekehrof pee tauwaf gala un ta fawu dfihwibu ifglahbu. Tika peezi zilweki ifglahbahf. Pehz kahda laika kugif pawifam apgreefaf, un wehl weenf no-flifka. Tifhetraf deenas un naktif uf kuga muguraf turedameef, gaidijam uf fawu nahwi. Swehtdeenu, 18. aprif, muhf eerau-dfija kahdf Franzufchu kugif un taf muhf ifglahba. Lai gan mani trihf beedri fchelojahf par fahpehm kahjaf un rolaf, to-mehr ef, godf Deewam, juhtof pilnigi wefalf un fpirgtf.

Anglija. Anglu pallawneekf Burnabi kaf patlaban if Sudanas atgreefeef uf Angliju, pafneef zaur laifkraftteem ifflaidrojumuf, ka Anglu ekspedizijaf pulkeem Sudana wajagot leetot gaira kugofchannu preefch dafchadahm kara wajadfibahm, it ihpafchi preefch eenaid-neeku ftahwolka labakaf ifluhofchanaf. Taf it ihpafchi tadehf efot wajadfigf, ka preefch ekspedizijahm Sudana newarot nemt lihdf deefgan jahtneeku, kuri buhtu leetojami preefch ifluhofchanaf darbeem. Burnabi fawaf rakftaf ari dod dafchuf ifflaidrojumuf un padomuf par gaira kugofchannu. Ka finamf, fchai kugofchanaif par leelako fchlehfli ir, ka lihdf fchim naw ifdeweef ifdomat lihdfekuf preefch gaira kuga ftuhre-fchanaf, bet ka arweenu bijif jafkreen uf to pufi, uf kureeni wehifch dfina. Wifaf mafchinaf, kaf lihdf fchim ifdomataf preefch ftuhre-fchanaf bijufchaf par fmagahm. Stuhre-fchana, ka faprotamf, gairaf ifdarama tif zaur fewifchkeem fpahrneem, kaf buhtu kuf-tinajami pehz putna preefchfihmeef. Pafchu fpahrnu ifgatawofchana nu gan nebuhtu tif grehta, bet mafchina preefch winu kuf-tinafchanaf lihdf fchim naw ifdewufeef. Wifaf twaika mafchinaf, kurahm gan buhtu wajadfigafif fpehkf, bijufchaf par fmagahm, tadehf ka tahf jataifa no dfelff. Bet Burnabi zere, ka ar elektrizitetef fpehku turpmal ifdofchoteef dfiht gaira kugu fpahr-nuf, hef ka wajadfigaf mafchina buhtu preefch kuga par fmagu. Kahdf elektrizi-tetef pehtitajf apgalwojif, ka pehz defmit gadeem buhfchot jaw til tahlu, ka weenas

olaf mifaf ruhme warefchot fakraht til dauf elektrizitetef zil buhtu wajadfigf aif-dfihf dfelffzefa wilzenu no Londonaf uf Liverpulu. Ja taf apftiprinajahf, tad ari gaira kugu ftuhre-fchanaf un airefchanaf jautajumf buhf iffchirtf.

Egipte. Anglu ekspedizija uf Kartumu, ka tagad no dafchahm pufehm apgalwo, pateefi efot nofpreefta jaw preefch junija beigahm waj julija eefahuma. Bismarck ekspedizija tad dofchoteef zelaf, laut gan wina Kartumaf, ka faprotamf, nonahf til dauf nedetu wehlat. Preefch zela ifmekle-juma jeb ta fauftahf rekognofze-fchanaf jaw dafchi Egipteefchu wirfneeki if Kahiraf efot iffuhtii uf deenwideem. No Kartumaf fino, ka generalam Gordonam preefch fawa kara fpehta un pilfehthaf wehl uf 18 mehnefcheem efot deefgan maifa (Turku kweefchu), tur-pretim zitaf baribaf pilfehthaf efot maf. Generalf Gordons Kartumaf ufurot ftingu kahribu un efot lizif nofchaut 4 perfonaf, kaf gribejufchaf pahrdot pilfehthu eenaid-neekam. Greeku tirtogateem Kartumaf Gor-donf efo finojif, ka tee warot meerigi palift tur, jo winfch fpehjt turet pilfehthu lihdi gaidamahf Anglu ekspedizijaf atnahlfchanaf.

Kina. Strihdf ftary Kina un Franziju Tonkinaf jautajumaf tagad leelahf iffchirtf meeram par labu. Kinaf minifturu preefch-neekf Li-Hung-Tfchangf pilnigi ufwarejif fawuf pretineekuf, kuri gribeja wehl ilgafi pretoteef Franzufcheem Tonkina. Keifareene, kaf tagad wada Kinaf waldfchannu, bij likufe ftihda jautajumu preefchaf ta fauftai walftf padomei. Li-Hung-Tfchangf bij preefch fawaf politifkaf ifflaidrofchanaf faftahdijif plafchu peeminaf rakftu, par kuru padomei nu bij jafpreefch. Padome iffazijahf pret Li-Hung-Tfchanga politiku, un nu leeta nahja galigaf iffchirfchanaf labad pafchaf keifareeneef preef-chaf. Schi nofpreebufe, atraidit padomef preefchlikumu un peecrift Li-Hung-Tfchanga politikai, laifam pa dafai aif bailehm no kara pret Franziju, un pa dafai aif bailehm no Li-Hung-Tfchanga toti ftiprahf partijaf pafchaf Kina. Ta tad farunaf ftary Kina un Franziju gahjufchaf fekunigi uf preefchu, un, pehz jaunahf telegrammaf, weenofcha-nahf par fwarigalahm punktehm jaw pa-nahfta: Kina atftahj Anamu un Tonkinu fem Franzijaf wirfwaldebaf, un Franzija atkal no fawaf pufef nepagehr no Kinaf nekahda fahdes atlihdfinajuma. Pehz tam domajamf, ka pilnigf falihgumf ftary Kina un Franziju drihf buhf noflehgtf.

War pilfehthaf un aprinka polizijaf foda warnu.

Wiapahriko walftflikumu 15. fehjumf (1857. gada ifdewumaf) fawaf artikulaf 842 nofaka, ka aprinka un pilfehthaf polizijahm teefiba fpreeft par tahdeem pahrlahpumeem, par kureem likumaf nofazitf fods ne aug-ftakf, ka 3 mehnefchi arefta waj 30 rubli naudas foda, waj 30 rikftu zirteeni. Saprotamf, ta „B. W.“ rakfta, ka polizijaf drihftiteja fpreeft mineto fodu til tahdahm perfonahm, kaf pehz likuma ftahweja fem polizijaf teefaf. Apfuhdfibaf pret perfo-nahm no augftakahm fchkirahm arweenu bij nododamaf peenahlofchaf kriminalteefai, laut ari pahrlahpumf buhtu peederejif pee teem, par kureem polizija drihftiteja fpreeft. Augfch-minetaif artikulf 842 lihdf fchim wehl naw

atžēlts nebs pahrgrōfīts, un tadēht tas wehl tagad pilnā spēhā.

Bet gan notizis pahrgrōfijums pašchōs foda likumōs. Tee foda likumi, kas pašahweja 1857. gadā, wehlat tikušchi pahrgrōfīti zaur divi jaunahm foda likumu grahmatahm: 1) likumu par fodeem, kas spreeschami no meerateefnefcheem (1884) un 2) kriminalfoda likumu grahmatahm no 1866. gada. Schahm divi likumu grahmatahm swars preefch polizijas diwejadā sinā. Wispirms winas atmetušchas meefas fodu, kufsch nelad wairs nedrihft tikt spreesfts no minetahm polizijahm, tadēht ka naw foda likuma, kas par kahdu pahrlahpumu nofajitu meefas fodu. Otrlahrt pahrgrōfijums notizis tai sinā, ka naudas fods un arefts minetōs jaunajōs likumōs wairs naw nofajīts fenakā proporzijā. Schis teikums plaščaki ja-iffkaidro.

Pehz wezahs foda likumu grahmatahs 1857. gadā, 3 mehnefchi arefta lihdfinajahs 30 rubku naudas fodam. Pee pahrlahpumeem, par kureem bij peedraudēts (pehz teefas iswehleſchanahs) waj arefts waj naudas fods, foda likums blakus 3 mehnefcheem arefta nofajija 30 rubkus naudas foda. Bet nu jaunais likums par fodeem, kas spreeschami no meerateefnefcheem, eeweēdis pa wiſam zitu proporziju. Schis likums nofaka, ka 3 mehnefchi arefta lihdfinajahs 300 rubku naudas fodam. Turpretim 30 rubku naudas fods pehz jaunā likuma wareja lihdfinatees til areftam lihdf kahdahm 7 deenahm. No tam nu pee daſcheem iſzehlufehs ſchaubiſchanahs, zil leela nu ir polizijas foda wara. Kad par peem. jaunais likums par kahdu pahrlahpumu nofaka areftu lihdf 15 deenahm, waj naudas fodu lihdf 50 rubk., tad jautaja: ko lai polizija daritu ar tahdu pahrlahpumu? 15 deenas arefta wina pehz ſawas augſchminētās waras gan wareja ſpreeft, bet newis 50 rubkus naudas foda. Tā ka no augſtalas puſes par ſcho jautajumu nelad naw dotas ſihlakas pawehles, tad praktika daſchās weētās bijuſe daſchada.

Ari Baltijas gubernās minetahs jaunahs foda likumu grahmatahs tikuſchas eeweſtas un ir leetojamas no wiſahm teefahm, iſnemot tā ſauktahs ſemneeku teefas, kuras wehl spreesch pehz teem foda likumeem, kahdi nofajiti weetigās ſemneeku likumu grahmatahs. Tā tad ari minetais jautajums pa dakai wareja iſzeltees ari ſchinis gubernās. Mehſ ſakam: „pa dakai“, jo itin tahds patš tā zītās gubernās, minetais jautajums ſche naw, tadēht ka te paſtahw daſchi weetigee prowintſchu likumi, kas to pahrgrōfa. Ari Baltijas gubernās praktika minetā jautajumā naw bijuſe weenada.

Mesen nu notika, ka meerateefnefchu foda likumu grahmatahs artikuls 29, kas nofaka lihdf 15 rubkeem naudas foda par nepaklauſibu pret polizijas waj zitu eestahſchu pawehlehm, no augſtalas waldbas tika pahrgrōfīts tai sinā ka fods tika pa-augſtinātš lihdf 50 rubkeem. Pehz tam nu Wiſemes gubernās waldbiba, eeweſrodama augſchmineto walſtšlikumu 15. ſehjuma 842 artikulū, dewuſe pilſehtas polizijahm pawehli, lai winas turpmal neſpreeſtu par pahrlahpumeem, kas fodami pehz meera teefnefchu foda likumu 29 artikulū, bet nodotu tahdas apſuhdſibas peenahloſchaj kriminal teefai. Schi pawehle nu bijuſe par

eemeſlu, ka kahds korreſpondents iſ Wiſemes, ka mehſ jaw feſtdeenas numurā peeminejahm, nehmees pahrrunat ſcho leetu Wahzu „Peterburgas Wiſe“ un uſbrukt Wiſemes gubernās waldbibai minetahs pawehles deht.

Peterburgas lapas korreſpondents iſfaka ſchahdas domas: Kad jaunee foda likumi eſot nofajijuſchi, ka 3 mehnefchi arefta lihdfinajotees 300 rubku naudas fodam un kad polizijai pehz wezā wehl nepahrgrōfītā likuma eſot brihw ſpreeft 3 mehnefchus arefta, tad winai ari wajagot peederet teefibas, ſpreeft naudas fodu lihdf 300 rubkeem. Tā tad ari pilſehtas un aprinkā polizijas Wiſemē lihdf ſchim arweenu eſot ſpreeduſchas. Bet pehz augſchminetas gubernās waldbibas pawehles winas nu wairs nedrihftot to darit. No tam iſzetotees nelabumi diwejadā sinā. Pirmlahrt tikſhot pa daudſ maſu leetu uſtrautas kriminalteefahm, kuras no ſawas puſes leegſchotees tahs peenemt, un otrlahrt polizijas buhſhot peefpeetas, arweenu ſpreeft areftu, kur tahs pehz agrakas lahtibas buhtu pehz leetas apſtalkeem ſpreeduſchas naudas fodu. Wiſes korreſpondents tadēht beidſot iſfaka zeribu, ka gubernās waldbiba atkal nemſhot atpakal ſawu augſchmineto pawehli.

Ka ſchihš korreſpondenta domas newareifas, nebuhs gruhti peerahdams.

Wispirms naw ſaprotams, ka korreſpondents war domat, ka foda likumu pahrgrōfijums waretu pahrgrōfīt augſchmineto artikulū 842, kas peeder pawiſam pee zītās likumu nodatas. It ihpaſchi kompetenzes jeb ſpreeſchanas waras pa-augſtināſchana newar notikt zītadi, ka zaur ſklaidru jaunū likumu nofajijumu. Ja waldbiba buhtu gribejuſe pa-augſtinat polizijas foda waru, tad wina to buhtu ar ſklaidreem wahrdeem iſfajijuſe, tapat kā wina agral augſchminetā artikulū 842 bij nofajijuſe ſcho waru ar ſklaidreem wahrdeem. Tad ari wehlatōs walſtš likumu grahmatahs (Swoda) papildijumōs, kas laiku no laika teel iſdoti, buhtu tizis peeminets, ka augſchminetais artikuls 842 nu ſchahdā waj tahdā sinā pahrgrōfīts. Tas pehz walſtš likumu ſwoda lahtibas ikreifeſ noteel. Bet preefch mineta artikulū 842 nelahds pahrgrōfijums nelad naw tizis peeminets.

Korreſpondenta iſklaidrojumu iſhtais lodols til ir, ka pehz wina domahm ir logikas pagehrejums, ka waldbiba pehz jaunajeem foda likumeem pa-augſtinatu polizijas foda waru naudas foda spreeschanas sinā. Ja ſchihm domahm buhtu taiſniba, tad tomehr buhtu janogaida, kamehr waldbiba ne-iſdarihs mineto pahrgrōfijumu. Bet eekam tas notizis, neweenai eestahdei naw brihw eeweſt paſchaj likuma pahrgrōfijumu, tadēht ka tas winai leekahs wajadſigs. Bet nu mums wehl jafaka, ka korreſpondenta augſchminetā prahtoſchana nebuht naw pareiſa. Kadēht wiſch pagehr naudas foda spreeschanas waras pa-augſtinajumu, un turpretim labal nepagehr arefta ſpreeſchanas waras pamafinajumu? Waj tad naw itin tapat logiſki, kad ſaka: „Tā kā polizijai pehz augſchminetā artikulū 842 peeder teefiba, ſpreeft naudas fodu ne augſtal par 30 rubkeem un jaunajōs foda likumōs tahds naudas fods lihdfinajahs areftam no 7 waj 8 deenahm, tad wajadſigs pamafinat polizijas waru, ſpreeft areftu lihdf 3 mehnefcheem, un atkaut tai ſpreeft til tahdu areftu, kas pehz jaunajeem foda

likumeem lihdfinajahs 30 rubku naudas fodam.“

Bet ka ari nebuhtu, kamehr artikuls 842 naw pahrgrōfīts, kamehr wiſch zeeti ja-iſpilda, un neweena polizijas eestahde, ja preefch tahs nepaſtahw ſewiſchli nofajijumi, nedrihft ſpreeft augſtala foda, ne kā tai zaur augſchmineto artikulū 842 atwehlets.

Tapat pilnigi beſ pamata ir korreſpondenta domas, ka polizija nu pehz jaunās lahtibas buhſhot peefpeeta, ſpreeft areftu tahds atgadijumōs, kur ta agral ſpreebuſe naudas fodu. Tahda ſchaubiſchanahs polizijai nemaf newar zeltees, jo par tahdu pahrlahpumu, par kuru foda likums blakus areftam nofaka ari naudas fodu pahri par 30 rubkeem, polizija it nemaf nedrihft ſpreeft nebs naudas foda nebs arefta. Winai brihw ſpreeft til par tahdeem pahrlahpumeem, par kureem nofajīts waj nu arefts ween ne pahrlah par 3 mehnefcheem, waj blakus areftam naudas fods ne pahrlah par 30 rubkeem.

Taiſniba gan ir, ka tahdā wiſhē daſchlahrt lahda maſal ſwariga leeta aiſfuhtama uſ kriminalteefa, un turpretim daſcha ſwarigaka iſpreeſchama zaur paſchu polizijas teefu. Bet pee tam newar ne ka darit, kamehr likums naw weenā waj otrā sinā pahrgrōfīts. Te japeemin, ka ari pehz tahs no minetā korreſpondenta pagehretahs lahtibas tomehr daſchi neſwarigaki pahrlahpumi, kas naw mineti meera teefnefchu foda likumu grahmatah, bet fodami pehz foda likumu grahmatahs no 1866. gada ar kahdu maſu naudas fodu, war tikt iſteefati weenigi zaur peenahloſcha kriminalteefu. Par jautajumu, kahds noſegums ſwarigaks waj neſwarigaks, war paſtahwet daſchadas domas, un tadēht neweena teefa nedrihft peenemt waj atraidit kahdu prahwu, luhlojot uſ winas ſwarigumu, bet tai japeenem leeta weenigi pehz likuma nofajijumeem.

Waj paſtahwoſchā praktika zeeti turejuſehs pee tahs no mums ſche iſklaidrotahs likumigahs lahtibas, tas ir zits jautajums, kas no augſchminetas gubernās waldbibas pawehles nemaf neteel aiſkuſtinats. Gubernās waldbiba darijuſe til to, kas winai peenahzahs, iſklaidrodama polizijahm paſchu likumu. Ja likums no kahdas eestahdes netizis eeweſrots, tad jaw neweenam no gubernās waldbibas nelad naw bijis leegts, par to ſuhdſet peenahloſchā augſtalā weetā.

Beidſot mums wehl ja-uſrahda, ka Peterburgas lapas korreſpondents ſajauz pilſehtas polizijas ar aprinkā polizijas teefibahm. Schihš teefibas Baltijas gubernās nebuht naw weenadas. Pilſehtas polizijahm ir til tahs teefibas, ka nofajitas zaur wiſpahrigeem walſtš likumeem, it ihpaſchi zaur augſchmineto artikulū 842; turpretim aprinkā polizijahm (brugu teefahm waj pilſteefahm) ir wehl ſewiſchlas teefibas kas nofajitas prowintſchu likumu I. dakā (art. 411, p. 38 un art. 1371 p. 39). Zaur ſcheem nofajijumeem aprinkā polizijas ſpreeſchanas wara druſku paplaſchinata, tā ka wina war ſpreeft par daſcheem pahrlahpumeem, neluhlojot uſ foda ſummas leelumū, tahds par teem foda likumōs nofajīts.

Prahwu-tehrini jeb kanzlejas-nauda Kurſemes aprinku-teefās.

No G. Watera.

Pehz nofajijumeem, kas atronahs Kurſemes ſemneeku likumu-grahmatahs 478. S.

semneeku teefas, pee kurahm ari aprinku-teefas peeder, maksu par taisnibas kopschannu (teefaschannu) nedrihkt nemt ne teefu lozekli, nedf sekreteri jeb protokolu-rakstijai, „bet teefa un taisniba ja-isspreesch un jawalda it wifas leetas bes maksas.“ Tikai lab aprinka-teefas delegazijai prasibu- jeb ziwilas leetas jazeto uf sribdu-weetu, prahwneekem ja-aismaksa braufschanas-nauda, 30 kap. par katru firgu un juhdsi, pee lam aprinka-teefnesis war prafit atlibdsibu par 3 firgeem, afesors un kanzelists par 2 firgeem. Kamehr suhtitee teefas-lozekli leetu ismelle, wineem turpat jadabon kahrtigs, tatschu ne-isscherdigs usturs. Teefas-sulainis dabon parasto maksu par saweem amata-darbeem, bet newis kahdu ihpafschu maksu par leezineeku noklauschinaschannu u. t. t. Tanis atgadijums, kur kanzlejas nauda pehz likumeem jamaksa par protokolu-noraksteem u. t. t., jaturahs pehz likumigas kanzlejas-takfes no 1717. gada, kurai katra teefas-weeta jabuht peesistai.

Schis likumu § wehl schodeen ir spehla; tikai jaunakee stempela-nodoklu likumi to, zil tee schein eewehrojani, pahwehrtuschi. Un tomehr pateesiba ta nenoteek, la 478. § nofazits, bet ari semneekem, kad tee pret nesemneekem prahwojas un ne-uswar, jamaksa ta nosaukta „teefas-galda nauda“, ja, daschas aprinku-teefas semneekem, kad tee apsubds nesemneekus, tuhlt pee eesubdsibas ja-eemaksa ihpafschu kanzlejas-nauda, ta la schinis atgadijums no tam nebuht wairis naw runa, la „teefa un taisniba ja-isspreesch un jawalda it wifas leetas bes maksas“.

Kas nu likumu ta pahrgrosijis, jebfchu tas likuma-doschanas zetä naw atzelts jeb pahrtaisits?

Schis jautajums un tam lihdsigi jautajumi mums no daschahm pusehm peesubtiti un tadeht mehš schai leetai nowehlam jo plaschu isskaidrojumu.

Kanzlejas-takfe no 1717. gada, la lehti protams, jaw 100 gadus wehlat, t. i. 1817. gada, kad kursemes semneeku-likumus Wisaugstaki apstiprinaja, wairis nesafskaneja un newareja fastanet ar laika wajadfibahm, kas schini laika-strehti tikpat teefaschana, la ari fadschwe bija palikuschas dauds plaschas un raibatas.

La tad kursemes Gubernas-Pahrwalde, turedamahs pee 1717. g. takfes pamatanofazijumeem, jaw 1820. gada fastahdija un pasludinaja jaunu takfi, pehz kuras it wifas nesemneeku-teefas (magistratds, wirts-pilsteefas u. t. t.) janem makfa par finameem, schini takfe ihpafchi peemineem darbeem. Bet zaur scho atjaunoto takfi wehl it nebuht nebija pahrgrositi augfcham atstahstitee nofazijumi semn.-sil. 478. §, pehz kureem aprinku-teefahm ja-isturahs. Tikai kahdus 20 gadus wehlat, 6. augusta 1842. gada, sem Nr. 1616, toreiseis Baltijas gubernu general-gubernators apstiprinaja trescho takfi, kas bija fastahdita pehz augfcham peeminetahm takfem no 1717. un 1820. gada un tika eewesta aprinku-teefas. Bet ari zaur scho trescho takfi wehl netika aiskahrtas semneeku teefibas, sawas leetas un pee sawahm teefahm prafit brikhu teefas un taisnibas waldischannu un isspreeschannu. Jo tuhlt paschas schihš takfes eefahkumä ir azis kribtscheem burteem rak-

stits, ka ta isleetajama tikai tahdu prahwneeku leetas, kas nepeeder pee semneeku kahrtas. Na turpat redsesim, schis nofazijums wifai ilgi naw palizis spehla, bet zaur weetigo instituziju wehla-keem nofazijumeem ta pahrtaisits, la semneekem aprinku-teefas tikai tad ween, kad tee weens pret otru prahwojabs, ir brikhu teefaschannahs, bet wifas zitäs leetas — weena alga, waj tee subdsitaji waj apsubdsatee — tapat jamaksa „teefas-galda nauda“, la nesemneekem. Tadeht ari semneekem ir interese, ar scho takfi no 1842. gada jo skaidri eepasibtees. Pehz tahs nu kursemes aprinku-teefas war no prahwneekem nemt schahdu maksu:

- 1) Par kahda mantibas atstahjuma aifsehgeleschannu 60 kap.
- 2) Par peelikto sehgetu atplehschannu 30 kp.
- 3) Par testamenta sehgetu uslauschannu un par testamenta pasludinaschannu 2 rubl.
- 4) Par pawehli eksekuzijas- un aiskihlaschanas-leetas 1 rbl.
- 5) Par pasludinajumu, la kahds islitis no weetas jeb ihpafschuma waj tani eezelts 1 rbl.
- 6) Par katru deenu, ko kahds aifsubtits teefas-lozeklis pawada isdaridams kahdu eksekuziju, islikchannu no ihpafschuma waj eezelschannu tani, waj kahdu aiskihlaschannu 2 rbl. 50 kap.
- 7) Par katru deenu, ko tahdam teefas-lozeklim lihdsi suhtitais sekreters pawada pee schein amata-darbeem, pusi, 1 rbl. 25 kap.

Pehsihmejums. No prahwneekem newar ne teefas lozeklim, nedf kanzlejas-eerehdnim par labu ustura-tehrinus prafit, jo pehz likumeem tahdeem eerehdneem, kas gubernä suhtiti amata-darischanas, ustura-tehrini nepeenahlahs.

- 8) Par kahda mantibas-atstahjuma farakstischannu (usnemschannu) il par loksni 90 kp.
- 9) Par uhtrupi, ko teefa wada, ja eenahkums no pahrdotahm leetahm leelaks par 50 rubleem, diwi procentes no eenahkuschas summas.
- 10) Teefas-sulainim par katra uhtrupa-stundu 30 kap.
- 11) Par noswehrinaschannu ahrypuf teefas-lokala, basniza waj sinagogä (Schihdu basniza) 45 kap.
- 12) Par katru atjaunotu pawehli prahwneeku leetas 1 rbl.

Schihš takfes beigäs wehl atronahs schahds nofazijums:

„Preekschitahwofcho takfi war isleetat tikai pee semneeku kahrtas nepeederofschu prahwneeku sribdu-leetas, kuru wehrte leelaka par 50 rubleem, bet uf wifadu wihfi ta, la teefas- un kanzlejas naudai, ne kad nebuhs sneegtees pahri par desmit procentehm no mantibas-atstahjuma waj zar eksekuziju atnemo waj pahrdoto leetu wehrtes. Turpretim likumigais stempela-papihris schinis leetas bes ne kahdas starpibas ja-isleeta un kur wajadfigs stempela-nauda ja-eesden no prahwneekem un ja-eemaksa rentejä.“

(Turpmat wehl.)

Kursemes kreditbeedriba un mahju pahrdoschana.
Schini nahlamä raksta mehš griham kahdas finas dot par kursemes kreditbeedribas darboschanos, ihpafchi atflatidamees uf to, zil schi lihdsstrahdajuse pee mahju pirkfchanas. Mehš domajam, la schahdas finas muhsu

mahju gruntneekem waretu buht patihlamas un derigas.

Kursemes kreditbeedriba ir 1832. gada eezelta. Beedribas likumi tika jaw 1830. gada Wisaugstaki apstiprinati. Schi beedriba pafargajuse kursemes muifschneekus, kas 20 gads zaur daschadeem notikumeem un gandrih pilnigu ustizibas truhkumu wisgenhtakä buhschana bija eegrumwufchi, no beidsamas nabadsibas. Muifschneeki, lam wajadseja naudas aifnemees, fabeedrojabs sawä starpä, zits ar zitu galwot, eelika kihlä sawas muifschas, kas papreelschu foti mehreni tika taksetas, un isdewa saweem parahdu dewejeem uf schihm kihlahm un uf wifu, sawstarpä saweenotu muifschneeku galwofschannu dibinatus, auglus nesofschus naudas papihrus, ko par kihlu-grahmatahm (Pfund-briefe) fauzä. Kad nu laudis pahreezinajabs, la intrefes un kapitala deldeschana no schihš beedribas uf matu un nolikta laika tiks makfatas un kihlu-grahmatas panafam, tas ir ne uf reisi un ne leeds bardš tika pahrdahwatas, tad schihš kihlu-grahmatas tika labprahrtigi preti nemtas.

Wairal hie la trihsdesmit gadu kursemes kreditbeedriba bija pastahwejuse la muifschneeku beedriba, kad 1863. gada zaur Wisaugstaku apstiprinafschannu uf to mehrejabš, la dsimtmuifschu mahjas pahreetu no rentes buhschanas ihpafschuma buhschana. Toreif tuhlt faprata, la mahju pahrdoschanas isdarischana bes kreditbeedribas palihdsibas un lihdsdarba gandrihs newareja buht iswedama. Bet lai waretu mahjas pahrdot, tad un wajadseja katras fewifschki atfwabinat no lihdsagalwofschanas par muifschu parahdeem Schini noluhkä wispirmat wajadseja pahrgrosit kreditbeedribas takfeschanas nolikumus, kas lihds schim derejufchi; jo pehz schein nolikumeem muifschas tikai ar mahjahm kopä bija jatakse, bet bes mahjahm nemaf nekahdä wehrtiba netika turetäs.

Kreditbeedriba sawä wispahrigä fapulze 1864. gada nospreeda: eewest jaunu takfeschanas wihfi, uswehlet par kihläs eeliktahm mahjahm atdalitus kihlu-grahmatu aifseenejumus un usnemt beedribä ari semneeku mahju ihpafschneekus. Daschadahm fwari-gahm baidischannahm un pretrunahm bija ja-attahpjahs un klusu jazeesch leelä darba preekschä.

Jaunais takfeschanas likums un kahdi ar scho faderigi nolikumi tika augstai walfiswaldischana preekschä stahditi, un kad bija Wisaugstaki apstiprinati, kad pirmo reif Jahnds 1865. gada atdalitas mahjas dabuja aifseenejumu. Ar scho brikhdi kursemes kreditbeedriba eestahjufschs jaunä laika nodalä.

Jaunus aifseenejumus isdewa ne-uffakamu kihlu-grahmatu kahrtä. Parahdneekam jalihdsina pastahwiga gada-makfaschana (pusgada terminds), kas arweenu tif pat leela ir un ar ko winsch intrefes nomaksa un ar weenu daku ari panafam parahdu delde. Ja kahds par pr. ir parahdä 1000 rublu uf 5 proz. un makfä 7 proz. par gadu, t. i. katru gadu 70 rbl., tad no schein 70 rbl. teel norehkinats:

	par intrefehm	par deldeschannu
pirmä gadä	50 rbl. — £.	20 rbl. — £.
oträ gadä	49 " — "	21 " — "
treschä gadä	47 " 95 "	22 " 5 "

u. t. j. pr.

Ne-uffakamais parahds, par ko 5 proz. intreschu jamakfa, atlihdinajahs, pee 7 proz. gada-makfaschanas, kahds 26 gadd, pee 5 1/2 proz. gada-makfaschanas — tikai kahds 50. gadd. Ta leeta, ka schee aifleenejumi ne-uffakami, eenes parahdneelam to labumu, ka winsch top pasargats no breefmahm zaur peepeschu kapitala atprafischanu.

Lai nu fewim preelisch azim stahdam, zit kursemes kreditbeedriba no 1856. gada, taz ir no mahju pahrdofchanas eefahkuma, libdf schim pastahdajufe. Jahnds 1864. gada beedriba pastahweja tikai no 359 lozelleem. Beedribas wadischanas tehrini istaisija no Jahneem 1863. g. libdf Jahneem 1864. g. 12,690 rublu. Ar scho bija wisas lonefchanas, gada isdoschana par namu, pahraudfischana, wispahriga fapulze un wisas zitas waldifchanas isdoschanas aismakfatas.

Tagad, t. i. Jahnds 1883. g. bija 8693 ar aifleenejumeem apgahdatu, atdalitu ihpafchuma gruntsgabalu, un proti: 410 muischu un pusmuischu, kopā ar 11,130,200 rbl., un 8283 mahjas ar 12,404 rbl., t. i. kopā 8693 gruntsgabalu ar pawisam 23,534,650 r.

Kad nu preelisch katra, par fewi pastahwofcha ihpafchuma gruntsgabala jawed fewifchls rehlinums, fewifchli jasanem makfaschanas, jawed fewifchlas attis un fewifchlas rakfischanas, tad tamdeht ar agrafahm ruhmes weetahm wairs newareja istikt, tad finams, waldifchanas tehrini koti wairoju-fchees. Schee istaisija no Jahneem 1882. g. libdf tam pascham laikam 1883. g. 33,730 r. Ta tad waldifchanas tehrini trihstahrtigi augufchi, kamehr darba fwarš wehl daudf-fahrtigakā mehra wairojees. Bet tomehr beedribas lozelli no gada-peemakfaschanahm preelisch waldifchanas tehrineem libdf schim bijufchi swabadi. Wajadsheja wisds spehlds fanemtees, kamehr tik laimigi wareja schahdu mehri panahkt. No weenas pufes beedriba isglahbahs no dascheem tehrineem zaur uf-tizigu un ruhpihu waldifchani, un no otras pufes fchi fadabon il gadus daschas naudas fummas zaur to, ka nem fawa paglabafchana un waldifchana nebeedru naudas-papihrus, ka ari zaur to, ka walda krahfchanas-lahdi (Sparlaffe) un uguns-apdrofchimafchanas beedribu.

Ta tad kreditbeedriba masgruntneekem wairaf ka 12 miljonu rublu ne-uffakamds un tikai pamafam deldejams aifleenejumds peewedufe. Schis parahds teel deldets daschada wihs. Mahju ihpafchneeku leelakā data makfa par 5-prozentu parahdeem 7 procentes par gadu, to paschu masakā data makfa tikai 5 1/2 procentes par gadu un tikai nedaudfi makfa wairaf ne ka 7 procentes. Wif fchee 8283 mahju ihpafchneeki kopā bija libdf Jahneem 1883. gada no fawa kihu-grahmatu parahda atmakfajufchi 1,684,458 rubli 60 kap.

Zit mahju ihpafchneeki mahju pahrdewejeem pee mahju pirfichanas bes tam teefcham rotā demufchi un wehl ari wehlaki atmakfajufchi, tas naw muhsu finā. Bet ja domatum, ka zaur-zaurim wif mahju pirzeji eemakfaschanas un wehlatas atmakfaschanas tikai 10 procentu leelumā jaw nolihdfinajufchi, tad atrodam, ka schihs makfaschanas kopā gan wehl wairaf waretu istaisit, ka augfchā minetu deldeifchanas fummu.

Mahju pahrdofchanas darbs kurseme naw wehl glufchi wests galā, bet laika brihdis,

kura wisas muischneeku muischu mahjas buhs winu fainneekem par ihpafchumu, ir tuwu flahst peenahjis. Wehl no wifahm muischneeku muischu mahjahm kahds 20 procentes pahrdodamas, no kurahm gan leelakais flahst ari no kreditbeedribas ar aifleenejumeem tiks apgahdats. (Behz „L. Aw.“)

Sirgu flaitifchana 1882. gadā.

Walfts kehwnitschu wirswalde 1882. gada 34 gubernās lifa flaitit semneeku firgus un tanī pat gada kara finā notifa wispahriga sirgu flaitifchana pa wifu walfti. Uf schahs flaitifchanas isnahkumu pamata mineta wirswalde litufe fastahdit fewifchku grahmatu ar wirsrakftu „Sirgu flaitifchana 1882. g.“. Mineta grahmatā statiftifklas zentralkomitejas presidents, B. Semenows, apleezina, ka wispahrigi isplatitās domas, sirgu flahstis Eiropas Kreewijā stipri ejot mafumā, bespamafigas. Behz fawahktahm finahm no 1866. gada libdf 1882. gadam sirgu flahstis audfis pa 23 procentem, ta tad sirgu augfchana notifufe leelakā mehra, ne ka eedfihwotaju wairofchanahs.

Sirgu Eiropas Kreewijā 1882. gada bij 21,203,907, ta ka uf 100 eedfihwotajeem nahja 25 1/2 firgs. Tikai Seemel-Amerikas Saweenotās walftis schai finā Kreewijai stahjahs blakus, proti uf 100 eedfihwotajeem ar 24 3/10 firgeem. Wakar-Eiropas walftis schis flahstis daudf mafaks; jo uf 100 eedfihwotajeem Italijs un Portugalijs nahf tikai 2, Spanijs 4, Wahzija 7 2/5, Franzija 8, Anglijs un Austro-Ungarijs 9, Schweizija 10, Rumanijs 12 un Danijs 17 3/5 firgi.

Gewehrojot Kreewu sirgu daudsumu un labumu, ari sirgu iswefchana koti leela: bet Kreewu sirgu audfinafchana ari naw bes wainahm, it fewifchli sirgu augums par masu, un daudf gubernās naw manams nekahds pahrlabojums. Isnehmumu schai finā taifa Wjatkas, Kaukas, Orenburgas, Orlas, Penfas, Samaras, Tulas un Besarabijas gubernas. Kadehkt sirgu suga top mahjaka, tas meflejams schahds apstahlds: 1) jaunus firgus par daudf agri leel pee darba, 2) firgus palaidnigi kopj, 3) firgeem dod wahju, plahnu baribu un 4) sirgu jahdfiba par daudf isplafitufehs.

Sihmejotees uf pilfehthahm, japeemin, ka wisbagatakā ir Maslawa (ar 36,782 firgeem), tad nahf Peterburga (32,664 firgi) un ka trescha Odesa (15,361 firgs). No Eiropas Kreewijas 9,079,024 semneeku mahjahm (Wiflas apgabalu un Baltijas gubernas nestaitot libdf) 2,427,555 mahjas bij bes firgeem. — Eiropas Kreewijā 1090 weetās notura 2125 sirgu firgus gada. Kehwnitschu flahstis bij 3964 ar 11,078 ehrekeem un 101,837 kehwehm.

Sihki notikumi is Rigas.

Aligahjeji. „Rig. Ztg.“ stahsta, ka pirmbeemu atkal leels pulks kursenneeku aifgahjeju isbrauzis sche zauri, dodamees pa leelakai dalai uf Nowgorodas un Plefkawas gubernahm.

Sargajtees! Wehl arweemu atronahs laudis, kas nesin, kahda wehrtiba ir bijufchās Reweles andeles bankas alkijahm. Nesen atpakaf, ka „Rig. Ztg.“ rakfta, kahds nabags fteoderis no kahda L. nopirka tahdu alkiju, kas 500 rbl. leela, un wehlat tam par to negribeja dot ne 25 rbl.

Par fchejeenes tilteem beefchi ween fuhdfibas bijufchās lasamas awifis. Gefchani un braufchani jo grehti lawe tas apstahllis, ka abi Daugawas tilti weenā laikā reifahm flehgti. No 1. maja dselszeka tilts publikai flehgtis no pulksten 5—6 rihta, kur lugus islaift zauri; bet otrdeen riht, ka „Rig. Ztgai“ rakfta, leelas straumes deht ploftu tiltu publikai newareja atwehrt plft. 5, bet tikai 15 min. pahri par 6, ta ka tilta galā fimteem fapulzejahs laudis, kas fawu ihgunnu eefahkumā israhbija lamajumeem, bet wehlat ar fiteeneem. Gerehdnis, lam tilta klapes bij ja-eelaisch, dabujis stiprus belseenus, un ari fargeem bijis ko zeest.

Deewa-kalposchana Rigas basnijās.

Swehtdeenā, 6. majā.

Deplaba basnija:	Spreb. plft.	10 gen.-fup. Sirgenfohn.
		12 mahj. Bink.
Petera basnija:	" "	10 Dr. Lütens.
		6 mahj. Boelchau.
Domes basnija:	" "	10 fup. Jentfch.
		2 mahj. Werbatuf.
Jahnu basnija:	" "	9 l. m. Beorich.
		2 latw. m. Walter.
Gertrudes basnija:	" "	8 wahj. m. Dilbe.
		2 latw. m. Schilling.
Jefus basnija:	" "	9 latw. m. Bergmann.
		2 wahj. m. Rühfel.
Mahrtinu basnija:	" "	10 latw. m. Raehbrandt.
Trihdween. basnija:	" "	9 wahj. mahj. Fromm.
Reformatu basnija:	" "	10 mahj. Sten.

Sirgu finas.

Rakfa par	pubru		pubu		podu		mugu	
	rbl.	fap.	rbl.	fap.	rbl.	fap.	rbl.	fap.
Kweefchu	—	—	1	28	—	—	—	—
Kubfu	—	—	1	—	—	—	—	—
Kweefchu	—	—	1	05	—	—	—	—
Kufu	—	—	—	92	—	—	—	—
Rinfefklas	—	—	1	60	—	—	—	—
Kartupeku	1	50	—	—	7	60	—	—
Sweesta	—	—	—	—	—	—	—	—
Labu flku	—	—	—	—	—	—	25	—
Prastu flku	—	—	—	—	—	—	07	—
Rupjas fahls	—	—	—	70	—	—	—	—
Smallas fahls	—	—	—	60	—	—	—	—
Stangu dfeis	—	—	2	20	—	—	—	—
Reipu dfeis	—	—	2	40	—	—	—	—
Lapu tabaku	—	—	—	—	—	—	—	—

Naudas-papihru jena.

Rigā, 3. majā 1884.

P a p i h r i.

	masf.	prafija.
Rudimperialis	8,3	8,4
5% bankbiletu 1. islahdums	97 1/2	97 1/2
5% " 5.	95 1/2	96
5% inftr. 5. aifnehmums	95 1/2	—
Austruma isnaehmums no 1877. gada	93 1/2	93 1/2
1. 5% Kreewu preehm. aifnehmums	219	219 1/2
2.	208 1/2	209 1/2
Rib. Wolog. dselszeka obl. 2. aifnehmums	111 1/2	—
5% konsol. 1871. gada aifnehmums	139	—
Odef. pilf. hipoteku bankas 5 1/2% obliigajijas	—	—
Kreew. sem. kred. 5% kihu-fhmes	139	139 1/2
Scharlowas semfr. 6% kihu-fhmes	93 1/2	98 1/2

Dfelszeka brauzeeni.

Uf Rigas-Dinaburgas dselszeka.

Sahlot no 1. maja 1884.
 No Rigas isbrauz: 7 r., 11 15 pr. p. un 7 w. —
 Ronahl Strihwerds: 9 7 pr. p., 1 14 pr. p. un 8 59 w. —
 Ronahl Strihburga: 10 53 pr. p., 2 49 pr. p. un 10 35 w. —
 Ronahl Dinaburga: 1 40 pr. p., 5 25 pr. p. un 1 10 n. —
 No Dinaburgas isbrauz: 5 45 r., 5 p. p. un 8 40 w. —
 Ronahl Strihburga: 7 59 r., 7 4 pr. p. un 10 54 w. —
 Ronahl Strihwerds: 9 34 r., 8 50 w. un 12 29 n. —
 Ronahl Rigā: 11 35 p., 10 55 w. un 2 30 r.

Uf Rigas-Wihlgrahwes dselszeka.

Sahlot no 1. maja 1884.
 No Rigas isbrauz: 5 15 r., 11 5 pr. p. un 5 25 p. p. —
 Ronahl Wihlgrahwi: 5 45 r., 11 35 pr. p. un 5 55 p. p. —
 No Wihlgrahwes isbrauz: 6 55 r., 1 35 p. p. un 7 25 w. —
 Ronahl Rigā: 7 25 r., 2 5 p. p. un 7 55 w.

Uf Rigas-Wolderajas-Oftadambja dselszeka.

No Rigas isbrauz: 6 20 r., 12 15 p., 4 25 p. p. un 8 10 w. —
 Ronahl Oftadambi: 7 15 r., 1 10 p., 5 20 p. p. un 9 5 w. —
 No Oftadambja isbrauz: 7 38 r., 9 40 r. 2 50 p. p., 6 wal. —
 Ronahl Rigā: 8 30 r., 10 35 r. 3 45 p. p., 6 55 wakarā.

Tihpi 4. maja atnahufchi 549 fugi, aifgabufchi 403 fugi.

Atbildofchais reaktors: Ernst Plates.

